

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Consistoriul metropolitan al bisericii noastre a luat hotărâre în ședință plenară, că nu se abate dela punctul de vedere pe care a stat până acum în chestia catehizării în școlile de stat, și se identifică cu părerile episcopatului bisericii gr.-ort. române din patrie, es-primate în remonstrațiunea înaintată guvernului prin I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu, încă la începutul anului acestuia, și publicată în numărul 87 al ziarului nostru.

In chestia catehizării.

(g.) Nu mai încapă nici o îndoială, că ordinațiunea ministerială relativă la propunerea religiei în ungurește e o măsură barbară. Ne sângerează inima de durere, că ne aflăm supt „ocrotirea” unor foruri lipsite într-o așa de mare măsură de simțul de echitate și de dragostea creștină — și, dacă nu ne-am afla supt forța majoră, revolta noastră nu s'ar mărgini la protestări prin cuvânt. În sufletul nostru durerea și desnadejdea e atât de mare, încât nici un cuvânt n'ar fi prea aspru — numai cât ne întrebăm: ce ar putea face cuvântul nostru aspru, când soarta lui e din capul locului aceea, de a răsună la urechia surdului?

Deci nu vom mai pierde vremea cu întemeiate și desperate încriminări „in oppressores”, căci pentru noi ele sunt mai cunoscute decât orice altceva în lumea asta, ear pentru ei sunt lucruri nedemne de luat în seamă, ci ne vom întreba: În afară de datoria de a înfiera brutalitatea antiumanitară și anticreștină, ce mai avem de făcut? Căci ar fi o nenorocire a crede, că întreaga noastră datorie să răzîmă în combaterea cu vorbe, fie ele cât de convingătoare în teorie, e măsurilor draconice, și în consecința care ar fi: supunere, potrivit cuvântului evanghelic: teme-te, căci nu înzadar poartă sabie. O interpretare în sens literal a acestui cuvânt ar dovedi o extraordinară lașitate; o astfel de atitudine de rob ar însemna, că nu suntem vrednici de alt tratament din partea „stăpânilor”, decât de unul ca acesta.

Protestăm, da; dar ne mai rămâne și în afară de asta ceva de făcut. Lucrul principal urmează după această protestare. Dacă glasurile noastre, ieșite dintr-o adâncuri, se vor sparge, ca de obicei, de părțile indiferentismului și al urei de rasă, ne incumbă categorica datorie de a dovedi, că nu suntem niște simpli viermi târători, mulțamiți cu hrana materială ce le lungeste viața cu încă o zi, ci suntem creațiuni în cari vibrează suflarea lui Dumnezeu pentru altceva, decât pentru împăcarea foamei și a setei, că suntem ființe ce trăim pentru un ideal și că în drumul spre acest ideal nu sunt în stare să ne oprească piedeci de ordin material, ca pe cea din urmă vietate inconștientă. Nu renumțăm la cele materiale, căci ele ne înlesnesc mergerea înainte și ar fi o iluzie deșartă dacă am crede,

că se poate trăi numai cu duhul; dar nu le putem socoti ca stăpâne ale noastre, ci ca simple slujitoare pentru ajungerea scopului mai înalt. Ținem la ele, dar numai până în acea clipă în care ni se spune: ele sunt mai mari ca idealul vostru și trebuie să renunțați la acesta, dacă vreți să mai beneficiați de ele. Într-o astfel de clipă un om care mai ține cont de menirea sa, nu mai poate sta la îndoială să se hotărască pentru respingerea darului danaic și satanic — el va rămânea la idealul său și o va face aceasta cu o necesitate internă inexorabilă. Ca un singur om trebuie să simtă și un popor în momente în cari i se pune la încercare cinstea, demnitatea și idealul său: el trebuie să respingă și în fapte aceea în contra căruia i se revoltă sufletul. Dacă s'ar mulțami cu un platonism timid, dacă n'ar avea și curajul faptei, ar fi o scandaluoasă lăpădătură, care nici nu e vrednică să fie tratată altcum, decum e, de către cei mai puternici.

Propunerea religiei în ungurește numai de dragul căpătării și mai departe a banului lui Juda n'ar fi o monstruoasă batjocorire a însuș Dumnezeului creștin, care cere lăpădarea de tot ce e lumesc? N'ar trebui să-i crape fața de rușine unui preot, care ar mai îndrăzni să vorbească despre cea mai superioară întrupare a idealului religios, într-o limbă străină, pentru întrebuințarea căreia e plătit cu arginți sunători, ca un trădător? Mai poate conta să fie socotit ca un om demn de a fi numit „fiu al lui Dumnezeu” un individ care-și alege mocirla și gunoiul drept lăcaș al său, numai fiindcă acolo poate răma după vr'un os de ros?

Să nu fie!

„Păstrați tezaurul”, ni-a zis Acela, în numele căruia și cu nădejdea în puterea și bunătatea căruia au adormit moșii și părinții noștri. Dacă vom suprapune aurul corupător tezaurului viu, dacă nu vom socoti între virtuțile cari fac din omul-animat omul-ideal și pe aceea a abdicării — nu mai suntem vrednici să trăim nici un ceas, și orice lovitură menită a ne nimici și îngropa e o binefacere din punctul de vedere al adevăratului ideal pe care e chemat să-l întrupeze lumea aceasta. Un popor care-și resuma întregul rost al vieții în acoperirea mizeriilor materiale, trebuie strivit, încât nici pomenirea să nu-i mai rămâie.

Să nu credem, că am fi cei din tîi în lume, cari am face operă plăcută lui Dumnezeu și fără răsplată, și cari am răspândi cuvântul adevărului numai de dragul adevărului, iar nu de al banului. Înaintea noastră au fost sute și mii de exemple. Dela formula laudabilă dintr'un punct de vedere a Jesuiților: *sint ut sint, aut non sint* și până la devotamentul apostolic al preoților franceze de azi, e un lanț neîntrerupt de momente înălțătoare, cari grăiesc mai mult decât orice vorbe

mari. După separarea bisericii de cîtră stat în Franța, preoțimea a rămas fără nici o răsplată, în afară de aceea pe care li-o dau credincioșii pentru unele servicii. Și ce credeți că a făcut această preoțime? Credeți că a lăsat copiii de școală fără învățătură religioasă, numai fiindcă nu i se mai plătia pentru asta și pentru că i s'a interzis de a-și mai pune piciorul în școală? Doamne ferește! În momentul în care s'au închis ușile școlilor pentru preoți, s'au deschis mai des acelea ale bisericilor: nemaiputându-se ține catehizația în școli, a început a se face în biserică. Scriitorul acestor rânduri a fost adînc emoționat văzînd în biserică sfîntului Petru din Nancy cum se ținea în același timp oră de religie cu patru clase, de cîtră patru preoți, în fața a patru altare, — și nici un preot nu primea nici un filer pentru „osteneala” lui. Acești preoți, cari sunt pătrunși de un ideal, nu uită cuvintele Domnului: toate câte ați făcut acestor frați ai mei, mie mi-ați făcut. Și în Franța întreagă e așa! În locul celor 2-3 ore de religie, preoții țin acum 5-6 pe săptămână. Și acești preoți n'au în foarte multe casuri nici case parohiale, nici ecleejie, nici sărindare, nici parastase, nici prescuri, și foarte adesea sunt nevoiți a îmbrățișa diferite meserii pentru a nu muri de foame. Li întîlniți ca chioscari de ziare, pantofari, scriitori etc. dar în nici o astfel de calitate ei nu-și uită de catehizație, careia-i consacră în fiecare zi atîta timp de cât au nevoie tinerii creștini de prin școli. Trebuiețele sufletești ale acestora și conștiința răspunderii în fața lui Dumnezeu e cînosura după care se iau, iar nu propriile mizerii, pe cari o muncă devotată le întunecă și le face suportabile.

Încă un singur exemplu. În Alsacia-Lorena învățămîntul religios cade în competența învățătorului, care-l face sau nemțește, sau pentru Francezi, când aceștia formează majoritatea, franțuzește. În afară de aceasta preotul nu e împiedecat de a se îngriji și el de învățămîntul religios, în afară de orele de școală. Legea nu-l oprește, dar nici nu-l obligă. Il obligă însă o altă lege mare, care e în interiorul său și care-i grăiește mai puternic decât orice porunci lumești. Și preotul francez, care știe că învățătorul laic, plătit de stat, pentru că să nu-i crească pe copiii francezi în spirit francez, nu se poate apropia de sufletul elevilor, se coboară el zi de zi un ceas-două în mijlocul lor și-i învață frica lui Dumnezeu, așa cum știe el. Nu există preot care să n'aibă pe zi cel puțin o oră de religie, cu elevii tre-cuți de 12 ani, pe cari îi pregătește pentru „comuniune”. Cei mai mulți țin și dimineața dela 7^{1/2}—8 cu copiii dela 6—8 ani și după amiază dela 4—4^{1/2} cu cei de 8—12 ani. Și toată această muncă fără nici o răsplată! Înțelegeți voi, cei cari aveți urechi de auzit?

O declarație a ministrului Apponyi. Ziarele maghiare scriu, că ministrul de culte, contele Apponyi, ar fi făcut în fața unui redactor dela ziarul „Kelti Ertesito” următoarea declarație cu privire la conflictul cu bisericile române:

„Trebuie să vă declar înainte de toate, că este greșită părerea cum că ordinul în chestiune ar fi fost publicat de secretarul de stat Tóth fără știrea mea. Afacerea s'a discutat în mod amănunțit încă înainte plecării mele, astfel că ordinul corespunde intențiilor mele din toate punctele de vedere.

În ce privește partea esențială a chestiunii, vă pot spune că rezistența bisericii române este lipsită de orice bază legală, (?) pe când ordinul este strict legal. El se bazează pe legile existente. Eu nu pot înțelege revoltarea bisericii române, cu atât mai puțin, cu cât prin ordinul meu se vor îndulci (?) câteva dispoziții mult mai severe, cari au existat până acum. Prin același ordin se cere, ca în clasele superioare ale școlilor de stat, învățămîntul religiei să se predea și în limba ungără.

Acesta este minimul pe care-l cerem în interesul statului ungăr și la care nu vom renunța sub nici o împrejurare. Ordinul e conciliant și se va pune în vigoare așa cum este. Asupra detaliilor punerii în aplicare nu vă pot spune nimic. Repet însă, că ordinul este legal.”

Redactorul: „Credeți că lucrurile se vor petrece în ordine?”

Ministrul Apponyi (în ton energic): „Nu numai că cred aceasta, dar v'o și garantez!”

Conflictul și preoții noștri.

„Ori cât ar fi situația de grea, „nu ne îndoim nici un moment, că — pusă din nou la încercare — preoțimea noastră se va găsi „iarăși la înălțimea chemării sale „și pătrunsă de fiorul cel mare „al trecutului ei istoric și al rostului ei sublim în viața neamului nostru oropit, își va alege „mai bine lipsa și sărăcia în care „ni-au răposat moșii și părinții „și va asvârlă cu scîrbă punga „de arginți care i se îmbie ca „preț pentru limba și sufletul „porului.”

Așa glăsuiesc gazetele noastre în fața noiei încercări a unui ministru, care a găsit prilejul binevenit a ne amenința cu detragerea congruei pentru întreaga arhidieceză, hotărât în gîndul de a-și îndeplini planul, dacă mâna nevăzută a Dumnezeului ocrotitor nu va surpa mai înainte tronul plînuitorului de nedreptăți.

Cîtă vreme se susține, că „gazeta e calea de exprimare a neamului” „să o socotim și noi de atare și să căutăm a da răspuns acestui neam, care își mărturisește sus și tare desăvârșita încredere în preoțimea sa.

În această vreme de cea mai grea cumpănă pentru biserică și neam, asupra noastră sunt pironiți ochii atât ai vrășmașului ființei și esistenței noastre, cât și privirile blânde, dar pline de încredere și trainică nădejde ale poporului pe care îl cărmuim. Când deoparte stăruințe vrednice de cauze mai nobile se desvălesc cu toată vehemența întru înfrîngerea noastră morală și materială, pentru a ne răpi în valurile apelor străine de pămîntul nostru, iar de altă parte fi i noștri sufletești se leagă cu neclătită alipire către părinții și povățuitorii lor, cu desăvârșită buzință în ciustea și caracterul lor, nu va fi fără rost cuvîntul respicat al unuia din rândul celor amenințați.

Nu va fi cuvîntul omului de greutate cu experiență largă, cu convingeri îndreptățite prin un trecut și cu prevederi sigure în viitor, ci e mai mult revărsarea frământărilor sufletești ale omului tînr, neispitit încă de primejdii unei vieți subcimate, poate nu îndesjuns cunosător al situației în totalitatea ei complicată, dar care ține să se înfățișeze după adevărul și cinstea pretinsă de slujba înaltă de care s'a învrednicit, mărturisind pe față toată povara frământărilor produse de îndoile, temeri și nesiguranță.

Știu, că nu noi cei mulți suntem chemați a judeca și hotărâ în procesul mare intentat bisericii. Cei chemați — corporațiile noastre — au puterea de a decide; dar nu e fără însemnătate rostirea noastră, a celor loviți deaptrăptul, ușurând prin ținuta noastră poziția stăpânului, care datorește aceiași grije păstorilor, ca și turmei.

Că pe urma împărțirii cu dotația de stat nu ne-am fi înălțat prestigiul și nu ne-am fi întărit poziția, îndreptându-ne soarta pe un drum mai prielnic, pe urma cărora e neîndoielnic folosul și al neamului — nimenea nu poate tăgădui. Că lovitura grea ce ni-se pregătește pentru a surpa întreaga cetate de nădejdi, de trai mai tihnit, de ajutor și folos pentru noi și pentru păstorii nostri, — abia înfripată în cursul celor 10 ani, — va sgudi până în temelii ființa noastră, nimenea nu se va îndoi. Dar când în prețul banilor ni se cere viața, trebuie să ne oprim în drumul apucat și să judecăm drept.

Se vor înflora mulți — pot zice toți cei loviți — când deodată s'ar vedea răpiți de putința unei existențe cinstite. Cei mai în vârstă, pe cari regularea dotației de către stat i-a găsit în slujbă, vor îndura cu amar pierderea plusului, pentru care nu trebuiau să muncească în brazdă alături de credincioșii lor, dar mai mult se va resimți pierderea însemnată în sinul familiei lor, care va trebui să se restrângă în pretensiuni, copii lor vor trebui să se mulțamească cu educația mai modestă, și iarăși popa cel vechiu se va vedea muncind din greu din zorii zilei pentru a și chivernisi casa și a-și păstra cinstea.

Pentru noi cei tineri pierderea va stârni mai multă decepție. Lipsirea de un ce absolut necesar va sgudi un trai pentru care am fost crescuți și la care ne-am obișnuit, va spulbera toate nădejile înfrigate în jurul unei procopsiri, a unei cariere dătătoare de o existență cinstită. Noi vom îndura mai greu lipsa și năcazul, pentru că am crescut cu gândul la remunerația dreaptă a muncii ce săvârșim, pentru noi nu mai e o dedare cu mai mult, ci e partea de căpetenie a retribuției noastre materiale.

Poporul dedându-se cu plata popii dela împărăție, și-a scrisit simțul de dănie, încât nu arareori se întâmplă iocolea de lipsește presocura pentru jertfă, iar „Molitvelnicul” abia își mai găsește rostul la botez, cununie și înmormântare. În loc de slujbelor, cari erau căutate pentru folosul sufletesc ca și pentru a veni în ajutorul popii, care totuși trebuie să aibă un trai mai tihnit, azi lumea s'a datat a ne cere mereu și a nu ne mai da. Până cu un deceniu în urmă era de ajuns să stăm la cârmă, să conducem; azi toate cauzele, cari reclamă ajutor material, razimă mai mult în preoțime. Până când românul, care a pierdut mult din dedarea la poameni, cărora noi înșine am căutat a le pune stavilă, se va întoarce iarăși la credinciosul darnic, care să împărțesească din toate ale sale pe părintele său sufletesc, miseria și traiul sbuciumat ne va apăsă până la înfrângere. Câtă vreme pentru cei mai în vârstă ar fi o pierdere mare detragerea congreui, pentru noi cei mai tineri e aproape chestie de existență!

Dar... e în primejdie ființa neamului: limba și sufletul lui! În noia fază a ordinelor ministeriale nu mai suntem scurtați de un beneficiu numai noi, cei puțini, cari nu ne-am plecat poruncei de a catehisi ungurește, ci am ascultat glasul conștiinței noastre, în conformitate cu o rânduirea arhierescă... Acum se cere capitularea bisericii, părăsirea fortăreței, care ne-a apărut și ocrotit în toată curgerea vremilor de restriște și dela care atârna viitorul existenței noastre ca popor. Iar trădători nu vom să fim!

Dacă ne va fi dat să ne tânguim traiul în lipsă neagră, în sărăcie amară, îl vom purta cu bărbăție, dovedind din nou și iarăși de nou, că știm să jertfim tot ce putem pentru limbă și lege. Durerea sufletului nostru nu e atât pierderea ce îndurăm, cu valul vom trece și noi, vom fi o generație care abia a apărut și s'a stâns, dar ne gândim la viitor, când poporul, acum între împrejurări foarte schimbate, va ajunge povățuit iarăși de preoți luți dela strană, din rândul celor ce știu sloveni mai cu legătură buchile. Aceasta e pierderea enormă, căci sărăcia noastră nu ne îngăduie să ne susținem preoți cu deplină calificare, fără ajutor, și acesta nu va putea veni dela noi... Preoțimea se va întoarce de unde a plecat și în aceeași vreme nu vom putea opri în cale nici năvala pătimășii a suptorilor, cari dacă nu ne pot lua ce avem mai scump azi cu amenințarea, mână — intronând biruință nedreptății și silei — ne vor lua cu forța... Conștiința acestei primejdii ne doboară!

Cât pentru noi cei de azi, ori cât ar fi soarta de nemiloadă... dacă va să ne muim coaja de pâne uscată în sudorile

de sânge a unei munci peste puteri și în lacrimile amare ale suferinței, îi vom purta totuși povara cu bărbăția dictată de conștiință, că nu prin noi a intrat furul în strunga neamului!

P. Morușca
preot.

Sfânta Maria la Hodoș-Bodrog.

— 30 August n.

În aceste timpuri de grele încercări, cari amenință și caută a altera chemarea sf. a bisericii străbune, de a cultiva interesele religioase și culturale ale credincioșilor săi, ne servește spre o deosebită mângâiere, alipirea și dragostea ce o manifestează poporul nostru față de așezămintele sale sfinte.

Cercetarea din an în an a sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog de un număr tot mai mare de credincioși la sărbătoarea adormirii Precurarei Fecioare e o dovadă, că viu și puternic este sentimentul de pietate față de sfintele lăcașuri.

Peregrinajul din anul acesta a întrecut pe cele de anii trecuți, atât prin mulțimea credincioșilor veniți din mici și mari depărtări, cât și prin nimerita aranjare și solemnitatea impunătoare a serviciilor Dumnezești.

Incepând de Mercuri înainte de praznic, neîncetat sosesc grupe de peregrini. Impunătoare au fost procesiunile: din Arad, în frunte cu parohul Traian Vașan, protodiaconul și profesorul Dr. I. Suciu, și învățătorul Ioan Vancu. Din Mișca sub conducerea preotului Teodor Pinter și a învățătorului Aurel Gui. Din Valcani, sub conducerea preotului M. Zomborea, din Batavia cu preotul Simeon Cornea, din Almoș sub conducerea preotului A. Nică din Ghioce în frunte cu preotul David Voniga și a învățătorului A. Baicu, din Micalac în frunte cu preotul Ioan Morar și învățătorul Savu Mihula, din Chesint în frunte cu preotul Ilie Moț și învățătorul Moise Pepp, din Belint sub conducerea preotului Petru Căprări, din Beba-veche cu preotul A. Chișozan, din Julia-Vargand cu preotul Vicențiu Pantos, din Lunșoara (Bihor) cu preotul Petru Cipou, din Olacea cu preotul George Turic.

Din Șeitin cu preotul Petru Nemeth din Moroda cu preotul Aurel Ciorgar, din Barateaz, Sat-Chinez, Cerneteaz, Julia și Cherechi, sub conducerea învățătorilor Trăilă Pigli, Ignatie Răică, Pavel Ludaș, Iosif Ioan, Ioan Cadariu și Teodor Lazar.

Grandioase și admirate de toți cei prezenți au fost o grupă număroasă și disciplinată din Zarand sub conducerea preotului A. Iancu și cea din Sarafola în frunte cu fetițe îmbrăcate în frumos port românesc sub conducerea învățătorului Simion Andron; din grupele venite fără conducător din alte comune, am observat și una considerabilă de bulgari romano-catolici, din orașul Vinga.

Toate aceste procesiuni la sosirea lor pe teritoriul sfintei mănăstiri, au fost întâmpinate, ca de obicei de Prea cuvioșia Sa Arhimandritul Augustin Hamsea însoțit de părinții sfintei mănăstiri și anume: Emilian Chiontea, Ignatie Marcu.

Rând pe rând apoi incurjură biserica sfintei mănăstiri între sunetul clopotelor, și pășind înaintea amvonului, capelei de vară, Părintele Arhimandrit, le adresează cuvinte părintești și-i bineven-tează între zidurile sf. mănăstiri.

Ordinea serviciilor D-zrești, s'a început cu privegherea de Miercuri sara, și s'a continuat neîntrerupt oficiindu-se peregrinilor prelungă slujbele îndatinate taina sfântului maslu, sfânta mărturisire și alte rugăciuni pentru diferitele trebuințe ale vieții creștine, în ajunul cât și ziua în praznicul lui.

Culmea acestor înălțătoare servicii a fost liturgiile solemne, din ajunul și ziua sărbătorii cari s'au celebrat, dl P. C. Sa dl Arhimandrit Aug. Hamsea cu asistență număroasă și cu conlucrarea corurilor din Arad, Sarafola, Micalaca și Cherechi, precum și frumoasele cuvântări ilustrate cu exemple practice scoase din viață și pline de învățături folositoare și potrivite priocerii și trebuințelor poporului nostru. În deosebi în predica ținută în ajunul praznicului părintele Arhimandrit a explicat în o formă clară și înțeleasă de popor ființa și folosul rugăciunii. În rugăciune, zice vorbitorul, noi creștinii facem ceea ce face fiul bun și înțelept, când vorbește și dă seama părinților săi de faptele sale.

Rugăciunea este o astfel de dare de seamă despre faptele, necazurile și greutatea noastră eșită din inimă curată, ca revăzându-și rugătorul defectele sale să ceară sfatul și sprijinul Tatălui ceresc pentru delăturarea acestor neajunsuri, ce ne întâmpină zilnic, și a dobândi tăria sufletească spre a putea păși cu mai multă siguranță pe calea dreaptă la care ne cheamă evanghelia Domnului.

În cuvântarea din ziua praznicului tendința vorbitorului a fost a desvolta și întări în popor simțul de lucru și de chivernisire a câștigului realizat prin lucru precum și a cultiva și desvolta în popor frumoasele datini ereditate din bătrâni.

Peste tot observ, că Arhimandritul Hamsea în aceste 3 zile de peregrinaj a prestat o muncă spirituală, pe care o poate îndeplini numai preotul, care poartă în inima sa aceea căldura a credinței care învinge greutatea.

Sub impresiunea părinteștilor po-vețe din această predică, coristul Iosif Coaje din Sarafola pășind în fața P. Cuvioșiei Sale și a preoților liturgisitori îi adresează cuvinte de mulțumire fiască pentru buna primire și mângâierea ce a aflat peregrinii la sf. mănăstire, și îi predă o cunună în semn de alipire și venerațiune. Între ovațiunile călduroase ale mulțimei P. C. Sa mulțamește pentru neașteptata atențiune, și binevenându-i roagă pe Dumnezeu pentru fericierea lor.

Astfel și de astădată sf. mănăstire prin personalul său a dat dovezi, că știe să-și împlinească cu sfîntenie rolul și misiunea pentru care există.

Dăe cerul, că rugăciunile înălțate la tronul ceresc, în acest lăcaș Dumnezeesc să sporească dragostea și alipirea poporului nostru către biserica străbună și să contribuie la întărirea speranțelor noastre într'un viitor mai bun și fericit.

Coresp.

O mănăstire în Ardeal.

Nici un popor nu e atât de evlavios față de legea lui, ca poporul nostru, care e în stare a-și jertfi averea întreagă, ba chiar și viața când e convins, că prin aceea contribuie la alinarea suferințelor, la mângâierea, la perfecționarea lui sufletească. Și aceasta calitate a poporului nostru a și exploat-o în trecut îndeajuns călugării din Orient: grecii și slavi, — încercând cu aur și argint în valoare de milioane cele mai multe mănăstiri din Muntele Atos, ba chiar și în Ierusalim și îndrăgindu-ne atât de mult, de abia ne-am mai scăpat de ei. Chiar și azi, când poporul de pe sate vede un călugăr, fie de unde a fi, îl încarcă cu tot felul de daruri, și vedem cum la mănăstirea romano-catolică dela Maria-Radna aleargă an de an zeci de mii de români pentru mângâierea sufletească.

E timpul suprem deci ca să ne cugețăm și noi la înființarea unei mănăstiri de lege românească, care având în vedere evlavia poporului nostru față de mănăstiri ar ajunge în scurt timp la avere considerabilă și prin aceea la înflorire.

Mănăstirea e factorul cel mai puternic pentru susținerea și întărirea legii românești. Înțeleg prin o astfel de mănăstire, unde pe lângă prescripțiile tipicului și desvoltarea științelor religioase, să se cultive și artele frumoase, în special pictura și sculptura națională.

Câte talente să pierd, pentru că nu au unde se desvolta și manifesta; și câți bărbai esperți au fost nevoiați a trece munții, unde adesea sunt luați în deamă considerare; ear noi în cazul cel mai bun ne procurăm icoane din Boemia, dar grosul poporului și chiar și cele mai multe biserici au niște icoane primitive dela Nicula și Laz, batjocura veacului.

Prin înființarea unei mănăstiri am ajunge la o unitate mai pronunțată în privința legii în toate referințele și pe toate ramurile. Locul cel mai potrivit după părerea mea ar fi centrul Ardealului și a-decă unul din locurile unde au existat deja mănăstiri, fiindcă acelea au deja tradițiile lor sacre, cari trăesc și azi în amintirea poporului.

În apropierea Albei Iulii avem două locuri, cari prin trecutul lor merită considerațiune: Geoagiu de sus, și Cioara, unde să păstrează nu numai cărți și icoane dar chiar și clopotele vechi mănăstiri Aftia din plășorul „Cioarei”, despre cari s'a și scris în anii trecuți în „Telegraful Român”.

O mănăstire de călugări înăc s'ar avea rolul său indisutabil într-o perfecționarea legii românești; căci câte femei de toată vârsta și starea nu voesc a să retrage de sgomotul lumii și a petrece restul vieții în liniște sufletească! O mănăstire, unde pe lângă cele religioase, industria de casă ar lua un avânt ne mai pomenit, și am ajunge la o uniformitate și în lucrarea și pregătirea hainelor bisericești, scutind poporul de gheșeftări și biserică de stofă și colorit necorespunzător.

Și de ar fi începutul cât de modest, credința poporului purcească din iubirea față de Dumnezeu și legea lui, ar ridica aceea instituțiune la înălțimea ce e chemată să o aibă o mănăstire în viața poporului nostru.

Const. Oancea
preot.

Din România.

Școala de pictură bisericească. Ministrul de culte din România, dnul Spiru Haret, a luat hotărârea, în urma intervenției P. S. Sale Episcopului Nifon al Dunării-de-jos, de a înființa pe lângă mănăstirea de maice *Celice D-re* din județul Tulcea un atelier de pictură bisericească și de țesătorie națională. Hotărârea a fost pusă în executare în 15 August v. ziua Adormirii Maicei Domnului, când s'a pus piatra fundamentală a atelierului, ce seridică parte pe obeluziala statului, parte din contribuiri benevole, adunate dela credincioșii evlavioși. A pontificat P. S. Sa episcopul Nifon, cu asistență număroasă, iar ministrul de culte a fost reprezentat prin dl A. D. Teodoru, secretarul general al acestui ministeriu. P. S. Sa episcopul Nifon a rostit o cuvântare frumoasă, instructivă și interesantă. A spus în firul ei, că maicele din această mănăstire sunt aproape toate rusoice, și cântă în cor vocal cântările liturgice în limba și după melodiile bisericii rusești, dar de altă parte sunt măestre în ale picturii bisericești, pictează în mod artistic icoane pe seama sfintelor locașuri, căci unele din ele au învățat pictura bisericească la Academia de pictură din Petersburg. Tot așa au învățat altele din ele țesătoria fină de mătăsă, împrejurări, cari au îndemnat apoi guvernul să primească propunerea P. S. Sale de a se ridica un atelier pe seama acestor îndeletniciri folositoare. Noua școală va purta numele de *Sfânta Ana*, mama Maicei Domnului, patroana mănăstirii *Celice D-re*, în care sunt adăpostite peste o sută de maice.

Intrunirea agricolă din Ruși.

— 31 August n.

În timpul de față când mereu se dau îndrumări, despre ce să facem, ca poporul nostru cu mai multă ușurință să ajungă la bunăstare și înflorire, lucrările neîntrerupte, desinteresate și folositoare ale Reuniunii noastre agricole sibiene, ar trebui să fie mai mult apreciate și urmate, iar conducătorii Reuniunii înșiși încurejați în năsuințele lor. Duminecă, la 22 August a. c., Reuniunea agricolă, prin reprezentanții săi R. Simu, A. Cosoiu și Vic. Tordășianu, a fost din nou pusă în serviciul obștei noastre, atât de însetată și de primitor de sfaturi și atât de dornică după așezăminte proprii de a o ajuta în lipsurile sale.

Prelegerile instructive ale trimișilor Reuniunii: despre cultura albinelor, despre pomărit și despre însoțirile de tot soiul, întreprinse de sfaturi părintești în purtarea înțeleaptă a economiei, în a schimbării referințelor de traiu, apoi îndemnul dat de a fi cu alipire și dragoste către așezămintele noastre, către biserică și școală, au fost primite de obștea noastră din Ruși cu toată bunăvoința.

Dl Simu, deschizând adunarea, a vorbit despre interesul, ce Reuniunea agricolă îl are față de popor. A arătat starea înapoiată în care ne găsim față de ceilalți conlucrători și apoi căile și mijloacele de urmat pentru a ne pregăti un viitor mai bun. Într-o a doua vorbire a sa, dl Simu tratează despre cultura albinelor și despre foloasele ce albinele ni le dau între toate împrejurările. Dl A. Cosoiu, tractând despre folosul pomăritului, ne arată în colori vii ce anume fac alții pentru îndrăgirea acestui ram de economie, ce bogat izvor de câștig poate să fie el pentru poporațiune. Ne vorbește despre producerea pădureților, despre tractarea lor, despre altoit, despre soiurile de poame mai căutate și despre valorizarea lor.

Secretarul Reuniunii dl Tordășianu ne spune, că nouă ne lipsesc mai ales așezămintele, cari întemeiate pe principiul ajutorinței reciproce pot duce la îndeplinire lucrări, pe cari singuratici nu am fi în stare a le duce la bun sfârșit. Arată ce anume săvârșesc cei cari să întovărășesc și cari cu multă ușurință își agonisesc mănini și unelte economice, mult mai bune, mai spornice și cu cari se lucrează, deși cu mai puține brațe, dar cu atât mai puțin osteneală. Vorbește despre foloasele ce le aduc mașinile de îmblătit, mașinile de sămănat, grapele de mușchi, plugurile etc., pe cari dacă singuratici nu ni le putem cumpăra, apoi cu atât mai mult ușurință le procură întovărășii. Poporul nostru, zice Tordășianu, la lucrările sale de tot soiul și din diferitele părți ale anului, și mai ales când nu-și poate valorisa produsele, are lipsă mai pe sus de toate de mijloace bănești, pe cari să le câștige cu multă ușurință și fără mari cheltuieli, să le câștige atunci când are lipsă de ele, și să le câștige în suma de care are trebuință,

După experiențele câștigate, crede că de inimă, de simțăminte poporul mai aproape stau așa numitele însoțiri de credit satești. Dl. Tordășianu, spre a ilustra foloasele acestor însoțiri, ne enarează cum bătrânul econ. Ioan Cioa din Roșia-săș., unde Reuniunea a întemeiat prima însoțire, îi povestea, că economii din Roșia acum își văd de lucruri și nu mai bat în timpul săpăturii, lăcrimă, se cerșău etc. ulițele Sibiului spre a-și câștiga bani pentru plata lucrătorilor, căci având lipsă de bani astăzi, conducătorii însoțirii tot astăzi hotărăsc să dea și ne și da împrumutul cerut. Mi se prăpădește un junc, însoțirea, la cerere, îmi da împrumutul neînsemnat pentru împărțirea juncului stingher. Sunt om sărac și mă hrănesc din câștigul ce mi-l agonisesc, îngărșând peste vară câte o păreche porcești. Însoțirea îmi da banii de lipsă, pe cari cu ușurință îi și replătesc. Avem lipsă cu toții de mașini de orice fel, de semințe mai bune, de altoi, de un clopot la biserică, de îngrădirea cimiterului, ba de urcarea plății dascălului, de vre o haină bisericască și altele, astăzi toate ni le putem împrumuta din câștigul însoțirii, din camelele ce noi le plătim și cari rămân în sat în folosul nostru. Am 1—2 cor., astăzi nu le mai țin în șerpar și la grinda cășii, de oarece le pun în bancă spre creștere. Astăzi în orice daraveri în orice lipsuri, să zicem la un caz de moarte sau dacă e vorba să cumpărăm în pripă v'un loc de pășunat, ne adunăm și bogății și săraci în jurul așezământului făcut de noi prin frunzișii nostri aproape fără nici o cheltuială. Marginele acestui raport nu îngăduie să mă estind asupra tuturor spuselor dlui. Tordășianu, pe cari obstea le-a învrednicit de o încordată băgare de samă.

Drept rezaltat practic al vorbirii, 25 economi din Ruși, în frunte cu parohul Ioanovici și cu inv. perz. Șerban însoțirilor s-au la însoțirea de credit sistem Raiffeisen din Ruși, care constituindu-se își va înainta în scurtă vreme statutele primite și subscrise, spre aprobare.

„Invingătorul“.

Despărțământul Sebeș al „Asociațiunii“ la Cut.

— 2 Septembrie n.

Ca vie dovadă, că rostul „Asociațiunii“ e înțeles, că interes și însușire față de ea începe a pulsa și în corpul amorțit de suferințele seculare al poporului român, ne servește frumoasa adunare generală a despărțământului Sebeș, ținută Duminecă în 29 August n. a. c. în Cut.

Momente de inimi înălțătoare și de garanță a deșteptării și viitorului neamului! Căci la glasul de chemare al comitetului despărțământului, participat-au din dragostea de neam și de a lui înaintare zeci și zeci de luminători și sute și sute de doritori de lumină, cultură și bunăstare materială.

Sărbătoarea zilei se remarcă:

în însuflețitorul cuvânt de deschidere al directorului despărțământului dl. Sergiu Medean despre nobilul scop al „Asociațiunii“;

în interesantul „Istoric al meseriilor“ rostit de dl. Lupaș cu mult temei și sincer îndemn de înfrățire a acestor brătare de aur;

în instructiva prelegere despre cultura viței americane (filoxeră, peronosporă) a dlui inv. I. Pavel;

în disertația preotului Const. Oancea despre legea românească (bisericească, graiu, port, obiceiuri);

în mica expoziție etnografică, aranjată de doamna Hortensia Ludu (30 de obiecte țesături, furcă, fuse, ploscă, soară de șea și 20 de monete vechi pentru colecțiunea numismatică, colectate pentru muzeul etnografic, renunțând în favoarea „Asociațiunii“ și la premiul de 25 cor. votat de adunare drept recunoștință a interesului arătat, asemenea a renunțat și C. Oancea, care încă a spus o cheie veche a unei mănăstiri de lângă Cioara și 4 fotografii de biserici vechi și nouă);

în jertfele bănești consacrate mărețului scop al „Asociațiunii“ în sumă de cor. 339 (26 membri ordinari și 48 ajutători);

în frumoasa activitate a comitetului care a înființat cursuri pentru analfabeți și 16 agenturi și biblioteci populare; a ținut în 8 comune prelegeri populare despre: cultura viței americane, I. Pavel; îngrijirea și manipulara vinului, V. Cărpinișan; însemnătatea și folosul însoțirilor economice (G. Tătar); școalele de copii (Dr. Moga); alcoolism (C. Oancea); cultura pământului după comasație (N. Cărpinișan); însemnătatea meseriei și comerțului la Români (I. Biță);

în înființarea agenturii și bibliotecii populare în Cut, și

în banchetul, și teatrul și petrecerea de sară.

Iată însemnătatea zilei de sărbătoare națională! Ocare directorului și comitetului, cari brazdă mănăscău eu tras în înțelegătorul și aranjatorilor esopiei, petreceri și textului; cinstite poporului cu dor de înaintare; și înaintea muncind și jertfă pentru cultura și viitorul neamului românesc!

A. L.

NOUȚĂȚI.

Sfințire de biserică. Duminecă trecută s'a făcut sfințirea bisericii din Tărnove, în eparhia Aradului. P. S. Sa episcopul din Arad Ioan I. Papp, cu numeroasă asistență, a săvârșit actul sfințirii. După sfințire s'a dat o masă la preotul din comună. P. S. Sa episcopul a rostit primul toast pentru Maiestatea sa Monarhul nostru.

Reuniunea femeilor române din Sibiu. Va aranja în 13 Octomvrie st. n. a. c. o petrecere cu dans în sala della Gesellschaftshaus. Venitul curat al petrecerii este destinat pentru școala industrială susținută de numita reuniune.

La temniță. Dl. Ioan Spudera, expeditor și administrator la „G. Tr.“, a intrat cu 1 Septembrie în temnița Seghedinului, ca să-și împlinească osanda de 4 luni închisoare, la care a fost condamnat de curtea cu jurați din Murăș-Oșorhei pentru reproducerea articolului de Björnson „Opreziunea maghiară“. „Gazeta“ scrie, că dl. Spudera împlinește tocmai acum 25 de ani, de când lucrează ca administrator și expeditor de ziar. Dorim să revină să nătos!

Inscrierile la universitățile din Cluj și Budapesta duresc până în 12 Sept. n. inclusiv.

Proces pentru o predică. Domnul Sebastian Stanca, paroh în Vulcan, e dat în judecată pentru o predică, în care s'ar fi cuprins agitație la ură față de naționalitatea maghiară.

Hymen. Dl. Constantin Ghișe, ales preot în Rod și dăora Veturia Pop din Gârbova, logodit.

Preoții catolici din Roma au primit dela superiorii lor un ordin, unde sunt opriți să asiste la spectacolele dela cinematografele publice din Roma. În caz când preoții n'ar da asultare acestei porunci, voința hotărâtă a papei este să se procedeze în contra lor cu pedepse canonice și cu suspendarea dela toată lucrarea preoțească.

Desp. Nocrich al Asociațiunii s'a constituit în ziua de Sf. Marie în comuna Cichindeal. Adunarea a fost bine cercetată, deși câtevava comune n'au fost reprezentate. Delegatul comitetului dl. N. Petrescu a fost întâmpinat și salutat în drumul său de un frumos banderiu de călăreți junii. Adunarea s'a ținut într-o sală spațioasă a școlii. Noul comitet s'a ales din următoarele persoane: N. P. Petrescu, director, membri: Ioan Petrișor, Ioan Alexandru, Ioan Tatu și Elisavie Bălsan, caxsar I. Maniu, controlor I. Olariu și secretar I. Pampu, învățător în Hosman. Ca suplenți s'au ales: domnii Florian Bologa, Aron Meșianu. Dl. I. Pampu și Ioan Petrișor au ținut două conferințe interesante. Cel dintâi a vorbit despre cauzele proceselor, al doilea a dat povești de morală și economie. Fostul comitet al desp. Agnita a pus în desbatere ideea înființării a două tovărășii pe teritoriul despărțământului, anume pentru asigurarea de vite și de înmormântare. S'a hotărât ca noul comitet să încerce a le pune și în praxă. S'au constituit și agentura comunală în persoanele dl. I. Tatu, paroh, T. Mihai, notar, Toma Oprea, paroh, Sim. Dregoman și I. Ienciu, cărora li s'au dat pentru bibliotecă cărțile puse la dispoziție de comitetul central. Intre popor s'au împărțit 35 broșuri din lucrările dlui președinte al adunării. Ca taxe de membri s'au înscris peste 50 cor. Au atins în mod foarte plăcut pe cei prezenți armonia bună ce domnește între harnicii fruntași ai comunei Cichindeal, între preoți, notar și învățător. Delegatul și membrii comitetului au luat masa în familia ospitalieră a vrednicului învățător Simeon Dregoman, iar după adunare a fost într-o grădina masă comună.

Coresep.

O conferință. Dl. prof. N. Iorga va ținea în Octomvrie în sala teatrului național din Iași o conferință despre viața lui Ceauș Vodă. Venitul conferinței se va adăuga la fondul pentru ridicarea monumentului Caza în Iași.

† Dimitrie F. Caian, profesor pensionat și președinte al ligii culturale, a înecat d'n viață, după o scurtă suferință, în orașul Focșani la 16 Aug. v. Născut în 1833 la Feiurd, lângă Cluj, a studiat la universitatea din Viena, a fost profesor în Blaj, iar la 1868 a trecut în România unde a trăit ca profesor și mai târziu ca director la liceul din Focșani. A publicat mai multe lucrări, și a luat un premiu academic pentru traducerea și adnotarea Comentariilor lui C. I. Cesar „de bello civili“.

Cutremur de pământ s'a simțit în 31 Aug. seara la 10 ore în Reșița și Orșova. Au fost 3 cutremure ușoare, și au ținut trei secunde.

Advocat nou. Aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Hațeg (comit. Hunedoarei) vis-à-vis de judecătoria cercuală, în casele dlui Ioan Tocaci, subșpitan de poliție. Dr. Ioan Hica, avocat.

Carte aprobată de ministru. Gramatica și cetirea maghiară, pentru școalele elementare, cu limba de propunere română, lucrate de Szabó-Dirle, pe baza art. de lege XXVII din 1907, aprobată de Ven. Consistor din Arad, cu datul de 30 Aug. a. c. Nr. 99.941 a primit și aprobarea ministerială.

„Revista Preoților“. Preoțimea română ortodoxă din mai multe protopopiate, în frunte cu al Timișorului, într-o conferință din 31 August n. a hotărât înființarea unui organ de publicitate cu titlul „Revista Preoților“. — Când revistele și zărele câte le avem, luptă cu numeroase greutăți, apariția unui nou organ de publicitate n'o găsim tocmai necesară.

Furt de documente. Direcția muzeului național din Budapesta a aflat, că în arhiva sa s'au comis mai multe abuzuri și furturi. Un ajutor de custode, cu numele Kovács, profesor cu diplomă, a dus din muzeu numeroase documente privitoare la revoluția din 1848/9, și potrivea lucrurile așa, încât direcțiunea cumpăra dela el astfel de documente cu bani grei. Dela o vreme i s'a infundat. Poliția a găsit în locuința lui Kovács șase lăzi de acte furate. Vinovatul a încercat să se sinucidă.

Intre slovaci se propogă sănătoasă idee, cu scop ca părinții să-și trimită de aici încolo copiii nu la școli ungurești, ci la școli boeme. În acest chip, copiii slovaci își vor păstra naționalitatea lor, și nu vor fi expuși să se contopească în alt popor.

Cometa Halley, numită după astronomul Eduard Halley, care i-a calculat orbita (în 1705), se vede că va apărea pe cer în Septembrie sau Octomvrie. Are o coadă strălucitoare, foarte frumoasă. Cometa a fost observată pentru ultima dată la 1835.

Despre eschimoși povestește căpitănel englez Perry, care a vizitat Groenlanda. Căpitănel spune, că bărbații eschimoși nu sunt de loc amabili cu soțiile lor. Dacă femeia se îmbolnăvește bărbatul nu-i dă nici o grije, ci adesea o părăsește cu desăvârșire. Când moare o femeie, cadavrul e aruncat în zăpadă, unde e mănăst de lupi și de câni. Privitor la bucatăria groenlandeză, căpitănel englez, zice, că femeile nu știu să gătească altceva, decât zi de zi, un amestec de slănină de chit și sânge; atâta e întreg mesea. Dacă li se dăruie luminări de seau pentru diferite servicii, eschimoșii le mănâncă cu o deosebită poftă. Uleiul și grăsimea le întrebuințează și pentru lămpile lor, și pentru gătit.

La fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbăților binemeritați ai meseriilor noastre, au mai dăruit parohul Ioan Băciu din Nădășeș, soția s'a Irina și copiii lor Aurel cand. de adv. (Sighioara), Ioan, stud. fil. (Budapesta), Tighișor, abs. de gimn. (Elisabetopol), Alexandru, stud. gimn. (Elisabetopol), Veturia elevă a școlii civ. (Blaj) Irina, elevă a școlii elem. (Nădășeș), Liviu, elev a școlii elem. (Nădășeș), fiecare câte 10 bani; Ioan Stanciu, zugrav de case cor. 250 și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Teatru. Reprezentațiile anunțate de trupa teatrală a directorului Szilágyi D. s'au început Mercuri cu opereta „Manevrele de toamnă“, în care s'au distins câteva puteri bune dintre soliștii și soliștele personalului de opere. Ieri, Joi, s'a dat piesa scriitorului Bródy, reprezentată și în Berlin, „Dascălița“. Piesa aceasta, o lucrare de talent, pe lângă unele esagerări și greșeli, cuprinde și multe adevăruri din viața coruptă a orașelor de astăzi. Mizeriile la care este expusă o tină dascăliță, sosită în provincie, sunt desvălite fără cruțare. Reprezentația a fost îngrijită și publicul a primit-o cu multă căldură. Astăzi, Vineri, se va juca opereta lui O. Strauss „Farmecul valsului“. Pe mâine Sâmbătă este anunțată opereta „Manevrele de toamnă“ a doua oară.

Cărți și reviste.

Curs practic de limba maghiară pentru școlile primare, întocmit pe baza art. de lege XXVII din 1907 de Ion Dăriu și Erdi Iános. Partea III și partea IV pentru clasa a treia și a patra. Prețul 60 fl., și 70 fl. De vânzare la librăria editoare Ciurcu în Brașov.

Candela, a apărut nr. 8 pe Aug. 1909 cu următorul cuprins: Viața și act. s. ap. Paul de Dr. V. Gheorghiu. Virtutea creștină de C. Morariu. Dumineca II după Rusalii de N. Cotos. O serie de cuvântări ocazionale de R. Bărgăuan. (Text rusesc). Comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică. Abon. 8 pe an. Administrator: Prof. Dr. T. Tarnavski, Cernăuț.

Din public.†)

Mulțămirea publică.

Pentru zidirea bisericii rom. gr. or. din Tăuș p'presbiteratul Alba-Iulia, au binevoit a contribui următorii domni:

Dionisie Popoviciu, paroh în loc, George Giura, proprietar Ampoia și Dumitru Cărbunar, proprietar în Pătrângenii fiecare câte 100 cor. Ioan Cismaș, notar cercual în Metez, Ioan Ursa, paroh în Metez, Antonie Bălaș, George Handa și Nicolae Giura lui Ioan toți proprietari în loc, fiecare câte 50 cor. și Toma Luca proprietar în Ampoia 10 cor. La oaltă 560 cor.

Tuturor acestor marimonioși domni, mă simt plăcut îndemnat, ca în numele parohienilor mei, să le exprim cea mai adâncă simțită mulțămire și recunoștință. Totodată rog pe Tatăl cel Ceresc, ca obolul adus pe altarul românesc, să li-l răsplătească înzecit și înmuit.

Tăuș, 14 August 1909.

Dionisie Popovici
preot gr. or. rom.

La producțiunea teatrală împreunată cu dans, ce a avut loc în 28/15 August aranjată de tinerimea română din Cohalm și jur au binevoit a contribui cu suprasolviri următorii:

Dl. Dr. George Drimda, adv. Cohalm, 6 cor. 40 fl. „Economia“ Cohalm, 5 cor. George Mircea proprietar, Cața cor. 4. Dna Maria Mühl, Cohalm cor. 220. Însoțirea de credit „Pa'os“, Virgil Mircea cand. Cohalm, Ieronim Buză, paroh gr. or. Stena, Ioan Vățășan, contabil Sibiu, George Mălcău inv. Tăușul Român, L. Maderus farmacist, Cohalm și Răz. G. Gyula director, câte 2 cor.; Emil Gheșja par. gr. ort. Pa'los, Ioan Bercan, par. gr. ort. Cohalm, și Ioan Tăgheas, comerciant Cohalm câte 150 cor.; Ioan Steles, inv., Bundorf și George Popp inv. Cața câte 1 cor.; Octavian Doctor jurist, Hașfalău, Șofron Roșca par. gr. ort. Ungra, George Repede, par. gr. cath. Hămorod, George Spornio, par. gr. cath. Cohalm, cu câte 60 fl.; Ioan Carta par. gr. ort. Bundorf, N. Todoran teolog, Hașfalău, câte 40 fl.; Văgh József, jude cercual Cohalm, Tompa Arpád, șef poștal Cohalm, Ioan Busea cas-sar Cohalm, Vasile Oltean comisă de drum Cohalm, Erofeie Bărsan inv. Daneș și George Repede not. reg. cercual, Cohalm câte 20 fl.

S'a înscris total 238 cor. 60 fl. Spesele au fost 178 cor. 52 fl. iar diferența de 60 cor. 08 fl. s'a depus la „Economia“ în libelul Nr. 435 în fondul „Reuniunii de cărți“ din Cohalm.

Primească generoșii suprasolvitori și pe calea aceasta expresia mulțămirii noastre. Cohalm, în 18/31 August 1909.

Comitetul aranjator.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Anunț,

pentru Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Frăția” societate pe acții în Agnita.

Adunarea generală extraordinară, anunțată pe Duminecă în 29 August st. n. a. c., se va ține la Duminecă în 12 Septembrie st. n. a. c. la 12 ore din zi în locul și cu programul satorit în „Convocarea” publicată în „Telegraful Român” Nr. 82 din anul 1909.

Agnita, 30 August st. n. 1909.

(387) 1—1

Direcțiunea.

Nr. 700

[308] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna **Hărestăș**, protopresbiteratul Turda, să scrie concurs, cu termen de 15 zile, dela prima publicare în „Tel. Rom.” Emolumentele sunt 600 cor. parte din repartitie, parte din cassa bisericeii, cuartir și grădină, până în 1 Iulie 1910, ear de atunci încolo salariul este sistemizat la 1000 cor. din care 800 cor. le va presta poporul, ear 200 cor. sunt votate din fondul școlar eparhial.

Cuincuenalele se vor socoti dela datul introducerii.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile concursuale instruite în ordine la subsemnatul oficiu în termenul indicat și sunt poftiți a să presenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Turda, 17 August 1909.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetul parohial.

Iovian Murășian
protop.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 7—52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Școala de lucru

pentru cusutul în alb în mod practice, pentru croitul hainelor, precum și pentru toate lucrurile de mână și broderie artistică, se începe ca în toți anii. Domnișoarele se primesc în cost și cuartir. A se adresa la:

Maria Lurz,

Str. Măcelarilor Nr. 6.

(309) 1—3

Conservarea unui

stomach sănătos

consistă mai cu seamă în ținerea, înaintarea și regularea mistuirei și a delăturărilor incuierilor neplăcute. Un mijloc cerat și pregătit din materiile cele mai bune și mai cu efect, producător de apetit și mistuire, care delătură cunoscutele urmări ale necumpletului, dicteii ne-regulate, răcelei și incuierii neplăcute, d. e. arsurd în stomach, umflătură, formarea de acid peste măsură și junghiuire dureroase, e **Balsamul pentru stomach alui Dr. Rosa** din farmacia lui B. Fragner în Praga.

Atențiune! Toate părțile embalozei poar. id marca legală de apărare.

Depot general: Farmacia lui

B. FRAGNER, furnisor ccs. și r. „La vulturul negru”, Praga, Kleinseite 203, Zilnic exp. poştale. colţul stradei Neruda. O sticlă întreagă 2 Cor., o jum. sticlă 1 Cor. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare, contra trimiterii prin ramburs a Cor. 1-60 o sticlă mică, a Cor. 2-80 o sticlă mare, a Cor. 4-70 2 sticle mari, a Cor. 8—4 sticle mari, a Cor. 22—14 sticle mari.

Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști [344] 18—20 în Budapesta.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

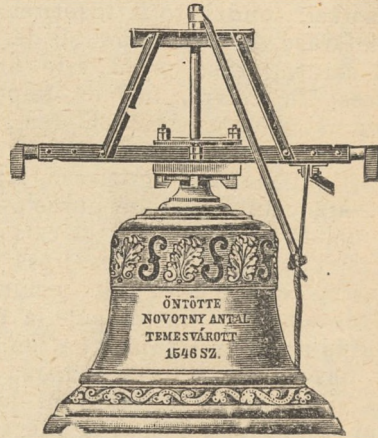
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (302) 1—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Săpun de lapte de lilie Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele
și contra petelor de soare.

Se capătă pretutindeni!

[38] 24—40

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cîsnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [13] 27—52

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericești, paramente recușite de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane**, ornate pentru **Diaconi**, **Patrafire**, **Prapore**, **Steaguri** pentru societăți, **Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire**, **Cruci**, **Cădelnițe**, **Candile**, **Discuri**, **Stea**, **Copie**, **Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană (103) 19—52 se execută și încasările numitei firme.

Aviz Dlor preoți și învățători!

Din partea subscrisei librării se oferă a-se procura pentru școale următoarele:

Protocol de primire	coala	cor.	
"	legat din 25 coale	"	2-50
"	" 50 "	"	4-50
"	clasificații coala	"	—06
"	leg. din 15 coale	"	1-40
"	" 20 "	"	1-80
"	" 25 "	"	2-20
"	" 50 "	"	4-50
"	inspecție coala	"	—04
"	leg. din 15 coale	"	1-10
Cronică școlară	coala	"	—04
"	legată din 50 coale	"	3—

Toate aceste tipărituri sunt conform legii numai în limba maghiară.

Cărți școlare de Darius, Goldiș, Făgărășan, Popescu-Șpan, Șpan, Stroia, Vuia, Koós-Goldiș, Pușcariu, etc. etc., din aceste cărți ce-a mai mare parte aprobate.

Cacte de limba română, germană, comput și dictando à cor. 1-45 și 2-85 suta de bucăți.

Creioane à 20, 22, 42, 44, 64 fileri duzina

Condee à 12, 20, 42, 64 fileri duzina

Penițe à —80, 104, 1-80, 2-40 cor. cutia (144 bucăți)

Gome à 20, 22, 42, 64 fileri duzina

Cacte de desemn cu puncte à 4-20 suta.

De buna calitate a acestor recușite să dă toată asigurarea din partea librăriei.

Rugând pe On. Dni preoți și învățători să binevoiască a ne onora cu st. Dnealor comande, de-a căror promptă și solidă efectuare asigurăm înainte, semnăm

cu deosebită stimă

LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
SIBIU.